XX a. vidurio modernioji literatūra. Jurgis Savickis

Jurgis Savickis.

Jurgis Savickis – vienas lietuvių moderniosios literatūros pradininkų, nukreipęs lietuvių literatūrą nuo visuomeninės ir moralinės problematikos, nuo etniškumo link Vakarų kultūros ir drąsaus atsinaujinimo.
Pažymėkite teiginį, kuriuo apibūdinamas rašytojas.

- ○ „Aš čia gyvenau gamtos padavimų įspūdžiais ir taikių žmonių meile. Tie veiksniai sudarė mano sielą, jais ir tegaliu save išaiškinti."
- ○ Rašytojas visą gyvenimą domėjosi religija, o nuo 1907 m. iki gyvenimo pabaigos rašė Biblijos motyvais pagrįstą veikalą „Dangaus ir žemės sūnūs", kaip ir Johanas Volfgangas Gėtė savo viso gyvenimo kūrinį „Faustas" arba Kristijonas Donelaitis poemą „Metai".
- ○ Rašytojas, pats mėgęs sąmojį, kartais aštrokai pasišaipyti iš aplinkinių, ir kūryboje nevengia komiškumo: jo pasakojimas ironiškas, žaismingas, kartais kalbama rimtai, kartais šmaikštaujama, mėtomasi replikomis.
- ○ Gyvendamas svetur rašytojas visą laiką svajojo bent numirti gimtinėje. „Aš nenoriu mirti Amerikoje, tik Lietuvoje..."

Miestas Jurgio Savickio novelėse.

Koks miestas vaizduojamas Jurgio Savickio novelėse?

- ☐ Jurgis Savickis pirmasis lietuvių literatūroje ima kitaip vaizduoti miestą: jo nekritikuoja ir neidealizuoja, vaizduoja viską.
- ☐ Jurgis Savickis nepriešina kaimo ir miesto – mieste žmogus gali ir pražūti, ir realizuoti savo dvasinius poreikius.
- ☐ Miestas Jurgio Savickio prozoje vaizduojamas tradiciškai, kaip degradacijos, vertybių nykimo erdvė, linksmybių vieta.
- ☐ Didmiestis – svetima erdvė, kurioje žmogus negali prisitaikyti, tad pamažu praranda ir tautinį tapatumą, ir individualumą.

Savickio novelės ir tradicinė proza.

Kuo Savickio novelės skiriasi nuo tradicinės prozos? Pažymėkite.

- ☐ Yra visažinis pasakotojas, kuris aiškiai įvertina vaizduojamus įvykius, interpretuoja tikrovę.
- ☐ Pasakojimui būdinga ironija, žaismė, aliuzijos į kultūrinius kontekstus, fragmentiškumas.
- ☐ Tęsia įprastą lietuvių klasikinei prozai pasakojimą apie kaimą.
- ☐ Būdingas skeptiškas, kartais net pesimistinis požiūris į žmogaus prigimtį, jo būtį.
- ☐ Skiriasi tematika – neretai rašoma apie tolimų šalių miestus, o jei rašoma apie lietuvišką kaimą, pasakotojas jam svetimas.

LIVEWORKSHEETS

Miesto vaizdavimas Savickio novelėse.

Kuo skiriasi miesto vaizdavimas Savickio novelėse nuo tradicinio? Pažymėkite.

- [ ] Miestas siejamas su svetimumu, tapatinamas su svetimųjų valdžia.
- [ ] Su miestu novelėse įsikūnijo Vakarų etika ir estetika, miesto scenovaizdis ir skeptiško miestiečio pasaulėjauta.
- [ ] Miestas suvokiamas visapusiškai – tai kultūros erdvė, idėjų kūrimo ir saugojimo vieta, ypatingų būsenų žadintojas.
- [ ] Kadangi pagal Bibliją miestą sukūrė ne Dievas, bet žmogus, miestas yra degradacijos ir ydų, nuodėmių erdvė.
- [ ] Miestas – natūralios autentiškos patirties erdvė, galimybių ir pasirinkimo erdvė, kurioje žmogus nebūtinai pražūna.

Jurgio Savickio novelės „Kova“ pavadinimas.

Ką simbolizuoja Jurgio Savickio novelės „Kova“ pavadinimas? Pažymėkite.

- [ ] Vaiko kovą su savo silpnumu, bejėgiškumu.
- [ ] Vaiko tėvų vidinę kovą su savo silpnybėmis.
- [ ] Vaiko pralaimėjimą, negalėjimą atlikti suaugusio vyro vaidmens.
- [ ] Nelygią vaiko kovą su „mamankos“ sugėrovais, gundytojais.
- [ ] Vaiko kovą už normalią šeimą, darnius tarpusavio santykius.

Novelė "Kova".

Perskaitykite novelės „Kova“ ištrauką.

„Prišokęs prie beriedančio skubiai vežimaičio, jis dabar stengėsi jį sustabdyti. Bet tat jam nepavyko. Įsikibęs į vežimaitį, jis buvo smarkiai rato parblokštas ir gulėjo dabar karčemos kieme, smarkiai pritrenktas, žado nustojęs.
Raudonas velnias šlavė savo uodega kelią, norėdamas žmonių pėdsakus užlyginti, iškišęs savo velnio liežuvį mažam miesteliui parodyti.“

Ką išreiškia pasirodžiusio velnio įvaizdis? Pažymėkite.

- [ ] Atskleidžia žmogaus silnumą, ydingumą, neatsparumą pagundoms.
- [ ] Atskleidžia apleistumo, moralinio degradavimo kupiną realybę, kurioje dūžta vaiko svajonės.
- [ ] Pabrėžia žmogaus bejėgiškumą prieš pasaulio blogį, išsigimimą.
- [ ] Amžiną gėrio ir blogio kovą pasaulyje.
- [ ] Gyvenimo vaidinimo režisierius ne Dievas, o velnias – tamsioji, gaivališkoji žmogaus prigimties pusė.

LIVEWORKSHEETS

Kito kūrinio motyvas novelėje „Fleita“.

Kokio gerai žinomo kūrinio motyvas matomas novelėje „Fleita“? Pažymėkite.

- ◯ Lietuvių liaudies pasakos
- ◯ Kristijono Donelaičio pasakėčios
- ◯ Lafonteno pasakėčios
- ◯ Ezopo pasakėčios
- ◯ Evangelijos pagal Matą pasakojimo

Jurgio Savickio novelės „Fleita“ idėjos.

Pažymėkite teiginį, kuris netinka novelės „Fleita“ vaizduojamam pasauliui apibūdinti.

- ◯ Novelėje ryškus teatriškumas – Žiogas, visą gyvenimą grojęs operetės teatre, nebeskiria meno ir tikrovės, realaus pasaulio objektus suvokia kaip teatro dekoracijas.
- ◯ Supratęs, kad giminaičiams tapo našta, negalėdamas prisitaikyti prie pakitusios tikrovės, Žiogas sąmoningai pagreitina mirtį.
- ◯ Novelėje parodomas dramatiškas menininko, dėl ligos priversto keisti gyvenimą, likimas.
- ◯ Novelėje akcentuojama meilė artimui, altruizmas.
- ◯ Pagrindinį veikėją Žiogą pražudo giminių abejingumas, pragmatiškas požiūris į žmogų.

Jono Biliūno ir Jurgio Savickio „Vagis“.

Kokios temos sieja Jono Biliūno ir Jurgio Savickio „Vagį“? Pažymėkite tinkamus teiginius.

- ☐ Kaltės ir atgailos tema.
- ☐ Žmogaus prigimties sudėtingumas, dvilypumas.
- ☐ Žmogaus dvasinė branda.
- ☐ Žmogiškųjų vertybių išbandymas.
- ☐ Kaimo žmogaus susidūrimas su arkliavagiu, savasties gynimas.

LIVEWORKSHEETS

Savickio proza - teatriška.

Savickio prozos pasaulis dažnai kuriamas vadovaujantis principu gyvenimas – tai teatras.

1. *Kodėl Savickio proza vadinama teatriška? Pažymėkite.*

- [ ] Rašytojas domėjosi teatru ir dirbo Kauno Valstybės teatro direktoriumi.
- [ ] Novelių pasakotojas nuolat ironizuoja norą matyti pagražintą gyvenimo paveikslą, gretina realybę ir dirbtinę tikrovę.
- [ ] Dažnai vartojamos teatrinės sąvokos (operetė, baletas, tragikomedija ir kt.), ypač kai norima ironiškai apibūdinti situaciją ar veiksmą.
- [ ] Kūryboje išryškėja literatūros, teatro ir dailės ryšys.
- [ ] Savickio kuriamas pasaulis nurodo ne tiek į gyvenamąjį pasaulį, kiek į teatrinę realybę.

2. *Pažymėkite, kuriose Savickio novelėse ypač išryškėja teatriškumas.*

- [ ] „Fleita“
- [ ] „Vaikas“
- [ ] „Ad astra“
- [ ] „Vagis“
- [ ] „Kova“

3. *Susiraskite ir perskaitykite novelės „Kova" pradžią. Ką išreiškia vaiko palyginimas su gyveniman išleistu aktoriumi ir it iš cirko išleistu į gatvę pajacu? Pabaikite teiginį.*
Savickio novelėje „Kova“ gyvenimo teatriškumą išryškinti padeda veikėjo aprašymas:

- [ ] vaikas dėvi per didelius drabužius, avi netinkamus batus – detalės nurodo jam netinkantį, gyvenimo primestą vaidmenį.
- [ ] ironizuojama netinkama vaiko apranga (per dideli batai, svetima milinė), socialinis apleistumas.
- [ ] palyginimais atskleidžiama vaiko padėtis, charakteris.
- [ ] palyginimas su aktoriumi, pajacu aktualizuoja gyvenimo – vaidinimo metaforą, pabrėžia, kad vaikas tėra jam svetimo suaugusiojo vaidmens atlikėjas.
- [ ] palyginimas su aktoriumi, pajacu atskleidžia visai nevaikišką vaiko gyvenimo patirtį, būtinybę slėpti gėlą po klouniška išvaizda.

LIVEWORKSHEETS